

Кредитування малого та середнього бізнесу банківським сектором в сучасних умовах

Віталій Марціновський

*студент 2 курсу,
спеціальність Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок,
Інститут управління природними ресурсами,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Коломия, Україна,
e-mail: martsinovskiyVV@krok.edu.ua*

Андрій Ковальчук

*викладач кафедри менеджменту, економіки і туризму,
Інститут управління природними ресурсами,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Коломия, Україна,
e-mail: kovalchukap@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-3621-4217*

Кредитування малого та середнього бізнесу (надалі МСБ) в сучасних умовах має вирішальне значення для підтримки економічної стабільності та розвитку підприємництва. Війна суттєво ускладнила діяльність МСБ, спричинивши втрату ринків, логістичні проблеми та підвищення фінансових ризиків, тому доступ до кредитів допомагає підприємствам адаптуватися до нових реалій. Банківські програми фінансування дають змогу бізнесу оновлювати основні засоби, підтримувати оборотний капітал і зберігати робочі місця. У результаті кредитування стає ключовим інструментом зміцнення стійкості МСБ та забезпечення відновлення економіки навіть у період зовнішніх викликів.

Обсяги валових та чистих кредитів МСБ в Україні демонструють стійку тенденцію до зростання протягом 2022-2025 років, що свідчить про поступове відновлення кредитної активності банків та підвищення потреби малого й середнього бізнесу в додатковому фінансуванні. Валові кредити МСБ зросли з 455 млрд. грн. у 2022 році до 587 млрд. грн. у III кварталі 2025 року, тобто приріст склав понад 130 млрд. грн. за три роки. Подібну позитивну динаміку демонструють і чисті кредити: з 246 млрд. грн. у 2022 році вони збільшилися до 391 млрд. грн. у III кварталі 2025 року. У III кварталі 2025 року найшвидше зростали кредити в секторах оптової торгівлі, фінансових послуг та машинобудування. За рік – кредити в сільському господарстві, торгівлі, машинобудуванні, енергетиці та харчовій промисловості [1]. Такий тренд свідчить про покращення якості кредитного портфеля, адже чисті кредити зростали швидше, ніж валові, що може означати зниження рівня проблемної заборгованості та підвищення довіри банків до сектору МСБ. Загалом наведені показники вказують на те, що малий і середній бізнес поступово активізує свою діяльність, а банківська система – посилює підтримку підприємців у сучасних економічних умовах.

Використовуючи сайти провідних банків України проаналізуємо їхні кредитні пропозиції для МСБ. ПриватБанк пропонує широкий набір продуктів для МСБ – від кредитних ліній для обігових коштів до інвестиційних програм та

участі в державній програмі «Доступні кредити 5-7-9%». Кредитні лінії можуть сягати великих сум (до 50 млн. грн.) із терміном дії до 36 місяців та можливістю багаторазового використання ліміту. Ставки по стандартних умовах орієнтовно вищі, але по програмі 5-7-9 банк забезпечує компенсацію, а для бізнесу у зоні підвищеного ризику є спеціальні пільги. Окремі програми націлені на «зелені» інвестиції та енергонезалежність, а також передбачають мінімальний пакет документів для пришвидшеного розгляду. Такий підхід робить Приват зручним для компаній, яким потрібен гнучкий оборотний капітал або швидке фінансування [2].

Ощадбанк активно працює з державною ініціативою 5-7-9%, одночасно пропонуючи спеціалізовані продукти для відбудови й інвестицій з тривалими термінами до 120 місяців і відносно великими лімітами (до 150 млн. грн. у певних випадках). Банк позиціює свої програми як орієнтовані на масштабні інвестиції та відновлення (включно з відбудовою зруйнованих активів), при цьому застосовуючи помірні комісії за надання та обслуговування. Ощад також може пропонувати пільгові ставки для проєктів пріоритетних секторів і використовує держгарантії як частину забезпечення. Для бізнесу це варіант з акцентом на довгострокові інвестиції та відновлення після кризових втрат [3].

Райффайзен Банк надає різноманітні продукти для МСБ – беззаставні кредити на поточні потреби («Довіра»), інвестиційні позики («Розвиток») і участь у держпрограмі 5-7-9% з критеріями, що залежать від доходу та створення робочих місць. Інвестиційні кредити зазвичай мають тривалі строки (до 5 років) і ринкові ставки, тоді як по програмі 5-7-9 бізнес може розраховувати на суттєве здешевлення фінансування за дотримання вимог. Банк також співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями, що дозволяє йому пропонувати додаткові гарантійні та фінансові інструменти для ризикових проєктів. Райффайзен підходить для підприємств, яким потрібні структуровані інвестиційні рішення або швидке беззаставне фінансування для обороту [4].

УкрСибБанк акцентує на кредитуванні обладнання та технологічного оновлення, пропонуючи цільове фінансування на придбання техніки до 60 місяців, а також лінії для поповнення оборотного капіталу у рамках програми 5-7-9%. Банк має й «швидкі» продукти з прискореним розглядом для термінових потреб бізнесу та застосовує ставки, які залежать від базових індикаторів і розміру бізнесу. Для компаній, що планують модернізацію виробництва або потребують оперативного капіталу, УкрСиб дає збалансовані інструменти зі зрозумілими вимогами до забезпечення. Такий набір робить УкрСиб привабливим для середніх підприємств, що інвестують в обладнання [5].

Креді Агріколь Банк спеціалізується на інвестиційному фінансуванні (особливо в агросекторі та переробленні) і пропонує вигідні умови лізингу й кредитування у межах програми 5-7-9%, з пільговими ставками для придбання техніки та «зелених» проєктів. Банк може фінансувати великі інвестиційні проєкти та надає лізинг з авансом від 20% і ставками 5-7% для клієнтів з відповідним виторгом. Для тих, хто купує техніку або інвестує у відновлювану

енергетику, Креді Агріколь часто виявляється найвигіднішим партнером. Водночас загальні умови по обігових коштах можуть бути менш вигідні, ніж спеціалізовані програми [6].

Таким чином, оцінюючи умови кредитування у провідних банках, можна зробити висновок, що кожен із них орієнтується на різні потреби малого та середнього бізнесу. ПриватБанк вирізняється гнучкістю та швидкістю рішень, що робить його зручним для оперативного фінансування оборотних коштів, хоча відсоткові ставки можуть бути вищими без участі у програмі 5-7-9. Ощадбанк більше підходить для довгострокових інвестицій і проектів відновлення, проте вимоги до документів можуть бути складнішими. Райффайзен залишається сильним гравцем для структурованого фінансування та інвестицій, але інколи пропонує менш вигідні умови для дрібного бізнесу. УкрСибБанк добре підходить для компаній, що модернізують обладнання, хоча його універсальні продукти менш розширені порівняно з конкурентами. Креді Агріколь найбільше орієнтований на агросектор та лізингові програми, забезпечуючи вигідні умови для технічних і «зелених» інвестицій, але менш привабливий для фінансування загальних оборотних потреб. Загалом кожен банк має свої сильні сторони, вибір оптимального кредитора залежить від специфіки бізнесу, його розміру та фінансових цілей.

Ключові слова: кредит; малий та середній бізнес; банківський сектор.

Список використаних джерел

1. Огляд банківського сектору. Листопад 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-11.pdf (дата звернення: 22.11.2025).
2. Сайт ПриватБанку URL: <https://privatbank.ua/business/small-and-medium/financing> (дата звернення: 23.11.2025).
3. Сайт Ощадбанку URL: <https://www.oschadbank.ua/msb> (дата звернення: 23.11.2025).
4. Сайт Райффайзен Банку URL: <https://raiffeisen.ua/uk/aem/biznesu/onlain-servisy/raiffeisen-business-online.html> (дата звернення: 23.11.2025).
5. Сайт УкрСибБанку URL: <https://ukrsibbank.com/middle-and-small-business/> (дата звернення: 23.11.2025).
6. Сайт Креді Агріколь Банку URL: <https://credit-agricole.ua/biznesu> (дата звернення: 23.11.2025).